

A.C. Mees

Rotterdam, 23 December 1864 - Wassenaar, 31 Maart 1950

Abraham Cornelis Mees was een afstammeling uit het in Rotterdam sedert het begin van 1700 bekende geslacht van bankiers en kooplieden. Zijn grootvader Jacob Mees, het vijfde kind van een der firmanten van het bankiershuis R. Mees & Zoonen, richtte een eigen firma op onder Mees, Boer en Moens, later Mees & Moens. Zijn vader Gualtherus Hendrik was het elfde kind, zocht ook zijn eigen weg en associeerde zich met zijn zwager A. R. Dunlop onder de firma Dunlop & Mees. Zoo was A. C. Mees van zijn jeugd af vertrouwd geraakt met handelszaken, vooral koloniale en in het algemeen overzeesche betrekkingen in het toen sterk opkomende Rotterdam, dat worstelde met de groote problemen van de verbinding naar zee, haven aanleg en alle vraagstukken welke oplossing geleid hebben tot het epitheton ornans van zijn vaderstad "de poort van Europa". Vele leden van het geslacht hebben zitting gehad in Kamer van Koophandel, gemeenteraad en regeeringslichamen, waar een breede en ruime kijk werd verkregen in alle zaken welke voerden tot de belangrijke plaats welke ons kleine vaderland in de vorige 100 jaren heeft ingenomen.

Daar zijn vader benevens de firma Dunlop en Mees nauw betrokken waren in de catastrophie van Mei 1879 ontstaan door de vlucht van Lodewijk Pincoffs, heeft de toen 14-jarige A. C. Mees reeds vroeg de moeilijkheden van het leven leeren kennen. De uiterste zuinigheid moest in het gezin betracht worden, een kleinere behuizing werd gezocht, ieder lid van het gezin pakte op zijne of hare wijze het werk krachtig aan om de gevolgen op finantieel gebied het hoofd te bieden. Hij ontving een uitstekende en practische opvoeding in een zeer gelukkig gezin en dat alles heeft een stempel op zijn karakter gedrukt hetwelk onuitwischaar, en voor wie hem leerden kennen, direct duidelijk werd: evenwichtigheid, beheerschtetheit, eerlijkheid en onkreukbare trouw, voornamelijk eenvoud. Na zijn schoolopleiding, welke afgesloten werd in de 4de klasse van de H.B.S. toen hij als eenige leerling overbleef en zijn vader hem daarom in de praktijk deed gaan, begon hij op 17-jarige leeftijd als jongste bediende bij Philippi & Co. Daar was echter weinig te leeren en zoo kwam hij reeds het jaar daarop bij de Internationale Crediet- en Handels-Vereeniging "Rotterdam", welke NV hij trouw gebleven is voor de rest van zijn leven vanaf de laagste tot aan de hoogste plaats. De tijd in Rotterdam doorgebracht werd onderbroken door een verblijf van 1 1/4 jaar bij de firma Ellinger & Co. te Manchester, waar hij belast werd met de leiding van de afdeling Algerië en Tunis (als Fransch sprekende Nederlander den Engelschen aangenaam); in die functie maakte hij een zakenreis naar Noord Afrika. In 1888 vertrok hij voor Internatio naar Java waar hij op Semarang te werk werd gesteld. Reeds in 1893, met een Indische ervaring van weinig meer dan 4 jaren, werd hij chef van het kantoor aldaar wat hij gebleven is tot 1900 toen hij tot directeur in Rotterdam werd benoemd op 35-jarigen leeftijd.

Tot 1931 was hij als zoodanig werkzaam, waarop hij zijn taak aan jongere krachten overdroeg, doch als commissaris aan Internatio verbonden bleef waarvan een aantal jaren als vice-president. De oorlog scheidde hem van het kantoor dat hij ook als commissaris trouw gediend had, doordat hij zich in Ellecom gevestigd had. Kort na den oorlog legde hij dan ook wegens hoogen leeftijd en gezondheidsredenen zijn taak van commissaris neer. Zijn laatste jaren bracht hij door in Wassenaar, waar hij in den hoogen ouderdom van 85 jaren overleed.

Verscheidene malen heeft hij in diverse tijdschriften zijn meening over actueele vraagstukken gepubliceerd. Daarin getuigde hij van zijn onveranderlijk standpunt van vrijhandelaar. Zoo plaatste hij in de *Indische Gids* van April 1915 een gedegen artikel over het voorgenomen rijstuitvoerverbod in Indië. Hij was kort voor den eersten wereldoorlog voor een inspectiereis naar Nederlandsch Oost Indië vertrokken via Amerika (twee malen maakte hij in zijn diensttijd aldus een reis rond de wereld), en in de eerste opwindende tijden van Augustus/September 1914 diende hij de regeering aldaar menigmaal van advies. Zijn invloed bij den Gouverneur-Generaal en korten

tijd later op het Departement van Koloniën in Den Haag bewerkte, dat een rijstuitvoerverbod achterwege bleef.

Zijn vele verdiensten werden ook van Regeeringswege erkend door zijn benoeming in 1924 tot Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw, zulks op voordracht van den toenmaligen Minister van Koloniën speciaal wegens het werk in overheidsbemoeiing gedaan gedurende den eersten wereldoorlog. Het devies der Orde: Virtus nobilitat, paste hem terecht. Het duidelijkst komen zijn werk en opvattingen tot uiting in de beide Gedenkboeken van Internatio welke hij op knappe, bondige en zeer lezenswaardige wijze geschreven heeft in 1913 en 1938 bij het vieren der 50- en 75-jarige jubilea van deze vennootschap. Deze boeken zullen handboeken van waarde blijven bij de bestudeering der economische geschiedenis van de bewogen tijden van de emancipatie van Indië tot kort voor den tweeden wereldoorlog.

Uitzonderlijk interessant zijn zijn beschouwingen over de oorzaken, het verloop en de gevolgen van de groote crisis van 1884 in Indië. Midden in die moeilijke toestanden naar Java gekomen, heeft hij zijn maatschappij geholpen om zonder kleerscheuren door alle gevaren heen, ten slotte op een solide basis te belanden waarop de volgende jaren van voorspoed tot hun recht kwamen. Hij zelf verhaalt, dat het tot 1905 duurde alvorens verklaard kon worden dat alle achterstand geheel was ingehaald en de taak der saneering was volbracht. Voorwaar, een levenswerk waarop hij later met voldoening mocht terugzien.

Als mensch en als leider had hij bijzondere gaven. Scherp van inzicht doch mild in het beoordeelen van zijn medemenschen, inderdaad fortiter in re, suaviter in modo. Aangenaam in den omgang, man van fijne beschaving, aldus geëerbiedigd zonder gevreesd te zijn, invloed hebbende op zijn omgeving zonder een schijn van zich naar voren te dringen, een leider: et par droit de conquête et par droit de naissance. In de vergaderingen werd naar hem geluisterd en zijn oordeel gaf doorslag; zijn personeel volgde hem gaarne en in vol vertrouwen waarbij hij het initiatief wist te stimuleeren en de juiste richting aangaf.

Was hij in Semarang naast zijn gewone werk secretaris van de Kamer van Koophandel (daar Handelsvereniging geheeten), in zijn Rotterdamsche jaren was het een lange lijst van commissariaten en bestuursfuncties, waarin hij deelnam: Commissaris van: De Nederlandsche Bank van 1917-1934; de Amsterdamsche Bank van 1924-1939; Marx & Co's Bank en van de Bank voor Indië; de Vereenigde Transatlantische Hypotheek Banken; Nieuwe Afrikaansche Handels Vennootschap; Holland-China Handels Compagnie; Japarasche Cultuur Maatschappij; Landbouwmaatschappij Bangak, Maatschappij tot Exploitatie van Tjomal; Cultuur Maatschappijen Gending en Maron; Rotterdamsche Cultuur Maatschappij; Verzekering Maatschappij te Rotterdam; Zee- en Brand-Assurantie Societeit; 's Gravenhaagsche Maatschappij tot Verzekering tegen Zee- en Brandgevaar. In het sociale leven nam hij deel, doordat hij was: lid van de Kamer van Koophandel van 1908-1920; directeur van de Zuid Hollandsche Maatschappij Tot redding van schipbreukelingen; directeur van het Vrij-Entrepot der Gemeente Rotterdam; lid van de Raad van Beheer van het Koloniaal Instituut te Amsterdam; voorzitter van de Rotterdamsche Burgerwacht 1923-1925; bestuurslid van de Rotterdamsche Diergaarde; lid van de hoofdcommissie van het Rotterdamsch Leeskabinet.

Hoezeer hij in al deze zaken een actief deel heeft genomen en zijn invloed heeft doen gelden, bovenal zijn het zijn gezin, Internatio, en het zakenleven in het algemeen geweest, die geprofiteerd hebben van dit rijke leven. Hoewel - zooals dit bij het bereiken van den leeftijd der zeer sterken vaak het geval is - vele tijdgenooten reeds zijn weggevallen nu het oogenblik gekomen is hem in een necrologie te herdenken, kan nog steeds worden getuigd dat zijn werk en invloed niet eindigden toen hij zich twintig jaren geleden uit het zakenleven terugtrok. Veel is veranderd, maar zijn leven is van waarde gebleken ook na zijn vertrek, zijn invloed wordt nog ondervonden, en de herinnering aan dezen nobelen en vooraanstaanden man zal nog lang dankbaar worden herdacht.

J.D. Daubanton

Bron: *Economisch-Historisch Jaarboek* 25 (1952) 263-265